

ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีสมาธิ
ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3
ปัญญาพร น้อยจาก¹, วณิชชา สิทธิพล^{1*}

The Effect of Creative Art Activities with Natural Materials Enhances
Third Year Kindergarten Student's Meditation Behaviors

Panyaporn Noichak¹, Wanitcha Sittipon^{1*}

¹หลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

¹ Program in Early Childhood Education, Major of Home Economic technology, Rajamangala University of Technology Thanyaburi.

* Corresponding author. E-mail address: wanitcha_s@rmutt.ac.th

Received: 22th May 2022 ; Revised: 18th June 2022 ; Accepted: 25th June 2022

DOI :10.14456/jhet.2022.7

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนป๋อคอนเฮาส์แยมสอาดรังสิต จังหวัดปทุมธานี จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ และแบบประเมินพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วย Wilcoxon matched pairs signed rank test

ผลการศึกษา พบว่า 1) ระดับพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับดี 2) หลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีระดับพฤติกรรมการมีสมาธิสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ, พฤติกรรมการมีสมาธิ, นักเรียนระดับชั้น

ABSTRACT

The purpose of this research was to study and compare the meditation behaviors of kindergarten of 3 students before and after creative art activities using natural materials. The sample used in study included 10 kindergarten students between the ages of 5-6 years studying in the 3rd year, 2nd kindergarten 3 semester 2, in 2021 at Beaconhouse Yamsaard Rangsit School in Pathum Thani Province. The sample was obtained by purposive sampling. The research instruments consisted of a plan for creative art activities with natural materials and a meditation behaviors assessment form for kindergarten students. The experiment duration was 4 weeks, with activities conducted of 12 times, each lasting 40 minutes. Data were analyzed using mean, standard diversion, and Wilcoxon matched pairs signed rank test

The results indicated that 1) the meditation behaviors of kindergarten students before organizing creative art activities with natural materials, both overall and in all individual areas, were at a moderate level. After the creative art activities with natural materials, both overall and in all individual areas, the meditation behaviors were at a good level. 2) after the creative art activities with natural materials, the meditation behaviors of kindergarten students was higher than before with a statistical significance level of .05.

Keywords: Creative art activities with natural materials, meditation behavior, kindergarten students

บทนำ

ปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของบุคคลทุกเพศทุกวัยเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่หลากหลาย สามารถอำนวยความสะดวกในด้านการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วเข้าถึงได้ง่าย เมื่อมีข้อดีก็ย่อมมีข้อเสียตามมาเช่นกัน เช่น การที่คนเราสามารถเชื่อมต่อเข้าหากันด้วยระบบสังคมออนไลน์อย่างรวดเร็วและความสะดวกสบาย ซึ่งทุกอย่างที่ได้มารวดเร็วทำให้เด็กๆ มีปัญหาเรื่องการอดทนรอคอยไม่ได้ และส่งผลกับการควบคุมอารมณ์จิตใจ ขาดสมาธิ และส่งผลต่อการเรียนรู้ในอนาคต (สุริยเดว, 2561) ดังนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดอันดับแรกในการพัฒนาเด็ก คือ การฝึกฝนให้เด็กมีสมาธิ มีความอดทน รู้จักการรอคอย รู้จักเวลาที่เหมาะสม ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก หากเด็กมีสมาธิจะช่วยเพิ่มกระบวนการพัฒนาในด้านความสนใจ โดยสอนให้เด็กเรียนรู้สมาธิจดจ่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อย่างแน่วแน่ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้ง่ายขึ้น แต่ถ้าหากเด็กขาดสมาธิหรือสมาธิเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ จะส่งผลให้ความสามารถในการเรียนรู้ ขาดการจดจ่อตั้งใจทำสิ่งใดให้สำเร็จ ซ้ำลิ้ม ไม่ใส่ใจคำสั่ง อยู่ไม่นิ่ง ไม่ชอบอยู่กับที่ ไม่อดทน หุนหัน ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และมักก่อให้เกิดการขาดประสิทธิภาพในการเรียน (มณีรัตน์, 2560) ซึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนปิคอนเฮาส์แยม สอาดรังสิต พบปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนออนไลน์ที่บ้านเป็นเวลานาน อันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรน่า ทำให้เด็กไม่ค่อยมีสมาธิ โดยเด็กมีระยะเวลาในการให้ความสนใจต่ำ อยู่ไม่นิ่ง นั่งไม่ติดที่ เดินไปเดินมา ทำงานไม่สำเร็จ มีการรับรู้และเรียนรู้ได้น้อยกว่าเพื่อนร่วมชั้น และมักจะก่อกวนความสงบสุขของชั้นเรียนอีกด้วย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคม และวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ซึ่งหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ได้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาให้เด็กมีความตั้งใจหรือความสนใจในเวลาร่วมกิจกรรม จึงกำหนดเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งในมาตรฐานการเรียนรู้ของการศึกษาปฐมวัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และสถาบัน RLG (2561) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบความตั้งใจหรือความสนใจของเด็กปฐมวัยแยกได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ตั้งใจ มีสมาธิ หมายถึง การมีจิตใจจดจ่อ ตั้งมั่นในสิ่งที่ทำอย่างแน่วแน่ พร้อมจะเรียนรู้ 2) ไม่วอกแวก หมายถึง อาการที่จิตใจจดจ่อแน่วแน่อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง 3) มุ่งมั่นให้งานประสบผลสำเร็จ หมายถึงความตั้งใจแน่วแน่ ที่จะไปให้ถึงสิ่งที่มุ่งหวังไว้ 4) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ และก่อให้เกิดความคิดใหม่ต่อเนื่องกันไป เป็นความคิดที่หลากหลาย คิดได้กว้างไกล หลายนแงหลายมุม เน้นทั้งปริมาณและคุณภาพ และเป็นความคิดที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่ามีความคิดที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำกับใคร และแตกต่างจากความคิดธรรมดา ซึ่งการฝึกฝนเด็กให้สนใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นเวลานานๆไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะธรรมชาติของเด็กนั้นจะมีความสนใจสิ่งต่างๆ รอบตัวอยู่เสมอ โดยปกติเด็กอายุ 3 ขวบ มีสมาธิจดจ่อในการเล่นหรือทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องได้นานประมาณ 5-10 นาที เด็กอายุ 4 ขวบ มีสมาธิจดจ่อในการเล่นหรือทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องได้นานประมาณ 10-15 นาที หรือจนเสร็จ และเด็กอายุ 5 ขวบ มีสมาธิจดจ่อในการเล่นหรือทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอย่างต่อเนื่องได้นานประมาณ 15-20 นาทีหรือจนเสร็จ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ได้ให้เด็กให้ความสนใจและอยู่ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย สามารถพัฒนาเด็กได้ครบทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งเด็กทุกคนต้องการแสดงออกด้านความคิดและความรู้สึก ต้องการบอก ต้องการพูด ต้องการเขียนเพื่อถ่ายทอดความรู้และความรู้สึกของตน วิธีการของเด็กทำได้ด้วยการถ่ายทอดออกจากจินตนาการสู่งานศิลปะอย่างมีความสุข เมื่อเด็กได้ลงมือทำกิจกรรมแล้วจะช่วยส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในกิจกรรมยาวนานขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตาเด็กให้ดีขึ้น ทั้งนี้ต้องหมั่นฝึกฝนและพัฒนาเด็กอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เด็กมีสมาธิที่ดี (กุลยา, 2558; รุติยา, 2561) นอกจากนี้ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สามารถออกแบบกิจกรรมเพื่อสร้างความท้าทายในการเรียนรู้ให้กับเด็ก โดยเลือกใช้วัสดุตามธรรมชาติที่อยู่ใกล้ตัว สามารถหาได้ง่ายปลอดภัยจากสารพิษ มาใช้ในการจัดกิจกรรมได้ เช่น เมล็ดพืช ดอกไม้ ใบไม้ หรือดินเหนียว เป็นต้น โดยครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นและชี้แนะให้เด็กเกิดพัฒนาการอย่างเต็มศักยภาพ เน้นให้มีสื่อของจริงให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ สร้างโอกาสให้เด็กได้สังเกตสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตลอดจนสามารถจัดกิจกรรมได้หลายรูปแบบทั้งแบบกลุ่ม และรายบุคคล โดยมีการกำหนดเงื่อนไขเพื่อนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม

ดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้ชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ในอนาคตของเด็ก ซึ่งการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ เป็นกิจกรรมที่เด็กๆชอบ มีความสุขในการปฏิบัติ และเหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก สามารถพัฒนาสมาธิ เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และสนับสนุนให้เกิดพัฒนาการที่ดีตามวัยจนพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป

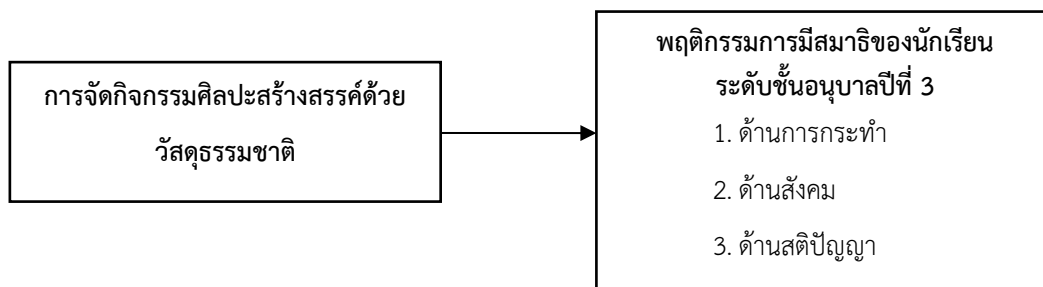
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ

สมมติฐาน

หลังจากการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ เด็กอนุบาลมีพฤติกรรมการมีสมาธิสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์

1. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุจากธรรมชาติ หมายถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านศิลปะแบบบูรณาการโดยให้เด็กได้ใช้วัสดุที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ใบตอง เมล็ดพืช สีจากธรรมชาติ ก้านกล้วย ใบไม้ มาสร้างสรรค์เป็นผลงานรายบุคคลตามจินตนาการโดยเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและลงมือปฏิบัติอย่างอิสระ
2. พฤติกรรมการมีสมาธิ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงถึงความมีสมาธิ โดยสามารถร่วมกิจกรรมด้วยความตั้งใจสามารถนั่งฟังหรือทำกิจกรรมได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ไม่เดินไปเดินมาระหว่างทำกิจกรรม
 - 2.1 ด้านการกระทำ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงถึงความสนใจที่จะร่วมกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง และจดจ่อกับสิ่งที่กำลังทำ
 - 2.2 ด้านสังคม หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงถึงความอดทน รอคอย มีความพยายามมุ่งมั่น และพยายามเข้าใจและปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม
 - 2.3 ด้านสติปัญญา หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงถึงช่วงความสนใจนาน สร้างสรรค์ชิ้นงานด้วยความประณีตละเอียดลออ และตั้งใจเพื่อนำเสนอผลงานไม่พูดแทรกและรอคอยจนกว่าจะได้นำเสนอผลงานของตนเอง

วิธีการศึกษา/วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยมีแบบแผนงานวิจัยแบบ One - Group Pretest – Posttest Design โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติและการส่งเสริมพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3

2. การกำหนดประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็น นักเรียน ชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบึงคอนแฮสร์แยมสอาดรังสิต จำนวน 28 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียน ชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบึงคอนแฮสร์แยมสอาดรังสิต จำนวน 10 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกจากเด็กที่ปัญหาไม่สามารถตั้งใจจดจ่อกับการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ ขาดความอดทนรอคอยในการทำกิจกรรม มักจะลุกขึ้นยืน เดิน หมุนตัวหรือหยิบจับสิ่งของรอบตัวขณะที่ครูสอน มีความสนใจต่ำกว่าเกณฑ์ จึงส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนได้ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลการเรียนรู้

3. การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ศิลปะสร้างสรรค์

3.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

3.2 สร้างแผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ โดยเลือกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ทำท่ายและเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 รวมทั้งสิ้น 12 แผน

3.3 นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของกิจกรรมและจุดประสงค์ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อและการประเมิน จากนั้นปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ ตามคำชี้แนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.4 นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่ไม่ใช่ตัวอย่าง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแผนการจัดประสบการณ์แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์

4. การสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3

4.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีสมาธิ พร้อมทั้งศึกษาแบบประเมินพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการมีสมาธิ

4.2 สร้างแบบประเมินพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ให้ครอบคลุมพฤติกรรมที่แสดงออกถึงพฤติกรรมการมีสมาธิ ได้แก่ ด้านการกระทำ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ด้านละ 3 ข้อ จำนวน 9 ข้อ โดยแบบประเมินมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่าเชิงบรรยาย 3 ระดับ (Rubric Scales) ซึ่งมีระดับการให้คะแนน ได้แก่ 0, 1 และ 2 พร้อมกำหนดเกณฑ์เพื่อพิจารณาระดับพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กอนุบาล โดย 2 คะแนน หมายถึง เด็กมีพฤติกรรมการมีสมาธิด้วยตนเอง 1 คะแนน หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรมการมีสมาธิ เมื่อเพื่อนหรือครูขอร้องให้ร่วมมือ และ 0 คะแนน หมายถึง เมื่อเด็กไม่แสดงพฤติกรรมการมีสมาธิหรือปฏิเสธที่จะร่วมกิจกรรม

4.3 นำแบบประเมินพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสม หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (IOC: Index of Item Objective Congruence)

4.4 นำแบบประเมินพฤติกรรมการมีสมาธิไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กอนุบาลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมจากการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ เพื่อศึกษาความชัดเจนของพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกถึงพฤติกรรมการมีสมาธิ และนำมาปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การประเมินในทุกด้าน

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ขออนุญาตผู้บริหาร คุณครูประจำชั้นและติดต่อประสานงานกับโรงเรียนปีคอนเฮาส์แยมสอาดรังสิต เพื่อขอเข้าเก็บข้อมูลกับเด็กอนุบาล

5.2 ประเมินพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนการทดลอง (Pretest) กับตัวอย่าง จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์และเก็บคะแนนไว้เป็นหลักฐาน

5.3 ดำเนินการทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการมีสมาธิที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับตัวอย่าง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที

5.4 เมื่อดำเนินการทดลองครบ 4 สัปดาห์แล้ว ประเมินพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กอนุบาลหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบประเมินชุดเดียวกับที่ใช้ในการประเมินก่อนการทดลอง (Pretest)

5.5 นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานและสรุปผลการวิจัยต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ Wilcoxon matched pairs signed rank test

6.2 นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ จำนวน 12 แผน
2. แบบประเมินพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่าเชิงบรรยาย 3 ระดับ (Rubric Scales) เพื่อประเมินพฤติกรรมพฤติกรรมการมีสมาธิ ประกอบด้วย พฤติกรรม 3 ด้าน ด้านละ 3 ข้อ จำนวนทั้งสิ้น 9 ข้อ มีระดับการให้คะแนน ได้แก่ 0, 1 และ 2 ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่างตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 ทุกข้อ และตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินโดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต (Rater Agreement Indexes: RAI) ซึ่งผู้สังเกต 2 คน คือ ผู้วิจัยและคุณครูประจำชั้น มีค่าเท่ากับ 0.92

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ระดับพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังการทดลองหลังการการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ

ระดับพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติโดยรวม พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ เด็กอนุบาลมีระดับพฤติกรรมการมีสมาธิอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) และหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ เด็กอนุบาลมีระดับพฤติกรรมการมีสมาธิอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 5.59$) เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ เด็กอนุบาลมีระดับพฤติกรรมการมีสมาธิในด้านการกระทำ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา อยู่ในระดับปานกลาง และหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ เด็กอนุบาลมีระดับพฤติกรรมการมีสมาธิในด้านการกระทำ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา อยู่ในระดับดี ดังตาราง 1

ตาราง 1 ระดับพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ

พฤติกรรมการมีสมาธิ	ก่อนการทดลองกิจกรรม			หลังการทดลองกิจกรรม		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1.ด้านการกระทำ	1.00	0.13	ปานกลาง	1.90	0.09	ดี
2.ด้านสังคม	1.42	0.13	ปานกลาง	1.86	0.10	ดี
3.ด้านสติปัญญา	1.07	0.10	ปานกลาง	1.83	0.11	ดี
รวม	3.49	0.37	ปานกลาง	5.59	0.31	ดี

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ

หลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ เด็กอนุบาลมีระดับพฤติกรรมการมีสมาธิสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ

	Mean	S.D.	Z	p-value
ก่อนเรียน	7.90	2.07	2.38	0.01
หลังเรียน	16.80	0.91		

การอภิปรายผล

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังการทดลองหลังการการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ พบว่า หลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีระดับพฤติกรรมการมีสมาธิสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้สามารถอธิบายผลได้ดังนี้

1. ระดับพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังการทดลองหลังการการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ พบว่า ระดับพฤติกรรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติเป็นการจัดกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสรรค์งานศิลปะอย่างค่อยเป็นค่อยไป และต้องรอคอยบางขั้นตอนของการทำงาน เช่น รอคอยกาหรือสีน้ำที่ได้จากดอกไม้แห้ง เพื่อสร้างสรรค์ผลงานต่อไป ทำให้เด็กเรียนรู้จักการอดทนรอคอย ฝึกฝนสมาธิ ปลดปล่อยจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของตน สอดคล้องกับปิ่นทอง นันทะลาด (2560) ที่กล่าวว่า ศิลปะจะช่วยพัฒนาพฤติกรรมของเด็กการสร้างสรรค์งานของเด็กให้พบคุณค่า ได้แก่ 1) การที่เด็กได้ระบายออก ซึ่ง ความเครียดภายในขจัดความรู้สึกด้อยบางอย่างที่มีอยู่ และแสดงความรู้สึกความต้องการภายในให้ปรากฏขึ้นคุณค่า เช่นนี้ จะเป็นการลดหรือเปิดเผยภายในของเด็กแต่ละคน ซึ่งการแสดงออกทางอื่นการเล่นหรือการพูดคุยไม่สามารถทำได้ดีเท่ากับการทำงานศิลปะ เพราะศิลปะสามารถระบายการรับรู้ ความรู้สึกนึกคิด ความต้องการช่วยพัฒนาการด้านอารมณ์ เป็นการฝึกสมาธิในการทำงาน จะเกิดการเพลิดเพลิน สนุกสนานในการทำงาน และมีสมาธิจดใจจ่ออยู่กับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ และเป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของพิสุดา(2562) ที่พบว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้เป็นอย่างดีช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ทางศิลปะเด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงเด็กได้สัมผัสกับสิ่งวัสดุต่างๆ ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าเด็กได้รู้จักและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองส่งเสริมจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ช่วยฝึกการแก้ปัญหาผ่อนคลายอารมณ์ ทำให้จิตใจสงบอ่อนโยนมีสมาธิในการทำงาน

2. หลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีระดับพฤติกรรมการมีสมาธิสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นได้จาก ในสัปดาห์แรก เด็กมีความตั้งใจและมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมในระยะเวลาสั้นๆ ประมาณ 5 นาที ยังไม่รู้จักการอดทน รอคอย และยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองในการสร้างสรรค์ผลงาน ต้องให้ครูช่วยซักถามหรือให้ความช่วยเหลือตลอดกิจกรรม ในสัปดาห์ที่ 2 เด็กส่วนมากปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเองและมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม ช่วงเวลาที่เด็กสนใจในการทำกิจกรรมอยู่ระหว่าง 5 ถึง 10 นาที รู้จักอดทนรอคอยการนำเสนอผลงานแต่ไม่รอคอยในการหยิบอุปกรณ์ทำงาน สัปดาห์ที่ 3 เด็กมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม

และตั้งใจทำกิจกรรมสำเร็จได้ด้วยตนเอง มีความสนใจได้นานขึ้นอยู่ในช่วงเวลา 10 นาทีขึ้นไป และอดทนรอคอยในการนำเสนอผลงานและรอหยิบอุปกรณ์การทำงานศิลปะด้วยตนเอง สัปดาห์ที่ 4 เด็กมีพฤติกรรมสมาธิชัดเจนขึ้นเพราะเด็กมีความกระตือรือร้นในการทำงานและตั้งใจในการทำงานด้วยตนเอง มีความสนใจอยู่ในช่วงเวลา 10 นาทีขึ้นไป เนื่องจากการเลือกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติที่เหมาะสมกับเด็ก โดยเริ่มต้นจากกิจกรรมง่าย ๆ ให้เด็กได้เรียนรู้วิธีแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง เช่น ระบายสี พิมพ์ภาพ ปั้น ปะติด ประดิษฐ์ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกใช้วัสดุธรรมชาติที่ตนเองต้องการ ด้วยตนเอง ส่งผลให้เด็กสนใจและพยายามทำกิจกรรมให้สำเร็จมากขึ้น สอดคล้องผลการวิจัยของ วชิรา ธาณิรัตน์ นิธิพัฒน์ เมฆขจร และกันตวรรณ มีสมสาร (2564) พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ เด็กมีพัฒนาการด้านการใส่ใจจดจ่อเพิ่มมากขึ้น เพราะในชุดกิจกรรมใช้เทคนิคการบูรณาการมาใช้และมีกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้เด็กมีความสนใจในกิจกรรมและงานที่ทำตรงหน้า ซึ่งต่างกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับชุดกิจกรรมตามปกติเด็กจะทำกิจกรรมตามตารางเวลาและเป็นกิจกรรมเหมือนเดิมซ้ำๆ จึงทำให้เด็กไม่ค่อยสนใจในการทำกิจกรรมและสนใจกิจกรรมอื่นๆรอบข้างมากกว่า

สรุปผลการทดลอง

1. ระดับพฤติกรรมกรมการมีสมาธิของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับดี
2. หลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีระดับพฤติกรรมกรมการมีสมาธิสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ:

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กุลยา ตันติผลาชีวะ.(2558). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เปรน-. เบสบุ๊คส์.

ฐิตยา สุนศรี. (2561). *กิจกรรมฝึกสมาธิสำหรับเด็กปฐมวัย*. สืบค้นจาก

<https://www.youngciety.com/author/plailom.html>.

ปิ่นทอง นันทะลาด. (2560). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

พิศดา วีระกิจ. (2563). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 4 ปี. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 3(7), 76-86.

มนิรัตน์ ภูทะวัง. (2560). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย*. บัณฑิตวิทยาลัย:

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

วชิรา ธาณิรัตน์ นิธิพัฒน์ เมฆขจร และกันตวรรณ มีสมสาร. (2564). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะทางสมองด้านการใส่ใจจดจ่อของเด็กปฐมวัย ชั้นปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู.

วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล, 7(2), 1-8.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพและสถาบัน RLG. (2561). *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Functions สำหรับครูปฐมวัย*. สืบค้นจาก [https://คู่มือ_พัฒนาทักษะสมอง_EF_สำหรับครูปฐมวัย%20\(1\).pdf](https://คู่มือ_พัฒนาทักษะสมอง_EF_สำหรับครูปฐมวัย%20(1).pdf)
สุริยเดว ทรีปาตี. (2561). *โรคสมาธิสั้น*. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/269356>.